

dle rozdělovníku

Váš dopis zn./ze dne:

Vyřizuje/tel.:

Č. j.:

Mgr. Vladislava Pošvová

MHMP 209282/2018

236 002 077

Sp. zn.:

Počet listů/příloh: 7/0

S-MHMP 1285323/2017 Pošvová

Datum:

06.02.2018

č.p. 75, k.ú. Vinohrady, Legerova 57, Praha 1

ROZHODNUTÍ

Magistrát hl. m. Prahy, odbor památkové péče (dále jen MHMP OPP), jako orgán státní památkové péče na území hlavního města Prahy věcně a místně příslušný podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, posoudil žádost vlastníka dotčené nemovitosti Národního divadla, Ostrovní 1, Praha 1, IČ 00023337, zastoupeného na základě plné moci ze dne 8.5.2017 společností HOCHTIEF CZ a.s., Plzeňská 16/3217, Praha 5, IČ 46678468, kterou podal ing. Jan Kodet, Do Polí 362, Psáry, nar. 17.1.1981, v zastoupení na základě plné moci ze dne 16.5.2017 a rozhodl podle § 67 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,

ve věci **restaurování zrcadel Fellner a Helmer 2X-05-01 nemovitosti č.p. 75, k.ú. Vinohrady, Legerova 57, Praha 1**, která je nemovitou kulturní památkou, zapsanou pod r.č. ÚSKP 40222/1-1314 a je v památkové rezervaci v hlavním městě Praze, prohlášené nařízením vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze,

spočívající v úpravách s následujícími podrobnostmi:

- chemické čištění povrchu zrcadel od depozitů za použití vhodných rozpouštědel,
- vyříznutí nových skel,
- statické zpevnění sádrového odlitku rámu tak, aby byl maximálně eliminován zásah do autentické hmoty a váha skla se nevynášela do sádrového odlitku (např. pomocí terče se závěsem na samotném zrcadle z rubu jakožto nosného prvku se závěsem) a rám netrpěl vahou vlastního zrcadla, včetně vyříznutí nových skel zrcadel,

- upevnění uvolněných a rozpraskaných částí ráků a plastická retuš formou doplnění chybějících plastických zdobných prvků pomocí injektaže masou plavené křídý s klišem a následným začištěním spojů vatovým tamponem s vodou,
- retuš lokálních oprav plátkovým metálem na mixtion,
- vlasové trhlíny zapravit mušlovým zlatem pojeným šelakem nebo Paraloidem B72, s ochranným filmem šelakovým lakem,
- odlít chybějících partií a nové spojení s originální částí ráků pomocí podložky spojující původní masu ráku s doplňky (nedostatečná styčná plocha pro slepení a křehkost spoje),
- barevná úprava v odstínu odpovídajícím původní úpravě, tj. zlacení metálem na mixtion,
- konečný ochranný film na bázi šelaku;
- materiály: destilovaná voda, organická rozpouštědla (např. aceton), Paraloid B72, šelak, masa plavené křídý s klišem, plátkový metal kladený na mixtion, mušlové zlato pojené 2% Paraloidem B72 nebo šelakem, šelak

a vydává podle ustanovení § 14 odst. 1 v souladu s § 14 odst. 3, § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, toto **závazné stanovisko**:

Provedení navrhovaných prací v rozsahu předloženého „Restaurátorského průzkumu a záměru zrcadel Fellner a Helmer 2X-05-01 budovy Státní opery v Praze, který zpracovala společnost RenoArt s.r.o., Mgr. Marcel Hron, ak. soch. a rest., MgA. Václav Štochl, ak. soch. a rest., Marcela Sloupová, DiS., 04/2017 je z hlediska zájmů státní památkové péče **p ř í p u s t n é** za těchto základních podmínek:

1. Bude realizován vzorek nových zrcadel a způsob jejich adjustace do vnějšího ráku, včetně případného podložení. O skutečnosti, že je tento vzorek vyhotoven, informuje žadatel písemně MHMP OPP, aby byl umožněn řádný výkon dozorovacích pravomocí MHMP OPP. Do doby odsouhlasení shody vzorku s výše uvedenými požadavky nelze práce provést jako celek.
2. Chybějící zrcadla v lóžích budou doplněna jakožto kopie stávajících zrcadel, tj. jednotlivé partie nebo celky budou odformovány a na základě tohoto vznikne odlévací model. Bude realizován vzorek tohoto modelu včetně konstrukčního návrhu kopie. O skutečnosti, že je tento vzorek vyhotoven, informuje žadatel písemně MHMP OPP, aby byl umožněn řádný výkon dozorovacích pravomocí MHMP OPP. Do doby odsouhlasení shody vzorku s výše uvedenými požadavky nelze práce provést jako celek.
3. Bude specifikován postup modelačního doplňování ráků a navrženo řešení pro zpevnění spojů. Bude realizován vzorek zpevnění spojů i celé konstrukce ráků, doplnění rubového podložení a zavěšení zrcadel. O skutečnosti, že je tento vzorek vyhotoven, informuje žadatel písemně MHMP OPP, aby byl umožněn řádný výkon dozorovacích pravomocí MHMP OPP. Do doby odsouhlasení shody vzorku s výše uvedenými požadavky nelze práce provést jako celek.

4. Vzorek povrchové úpravy - typ zlacení bude aplikován přímo na rám. O skutečnosti, že je tento vzorek vyhotoven, informuje žadatel písemně MHMP OPP, aby byl umožněn řádný výkon dozorovacích pravomocí MHMP OPP. Do doby odsouhlasení shody vzorku s výše uvedenými požadavky nelze práce provést jako celek.
5. Bude vyhotovena závěrečná restaurátorská zpráva včetně stanovení dalšího ochranného režimu a údržby, která bude předána Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v hl. m. Praze v termínu do 30 dní od převzetí díla.

Odůvodnění:

Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byla dne 14.8.2017 podána oprávněnou osobou žádost o vydání závazného stanoviska k návrhu výše uvedené obnovy předmětné kulturní památky v rozsahu předložené dokumentace.

Žádost obsahuje následující doklady a podklady:

- výpis z katastru nemovitostí
- plné moci
- restaurátorský průzkum a záměr

MHMP OPP požádal dne 9.10.2017 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze (dále jen NPÚ ÚOP PR), o zpracování písemného vyjádření k předloženému návrhu v zákonné lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování.

Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, bylo ve věci vydáno písemné vyjádření NPÚ ÚOP PR č. j. 311/67619/2017 ze dne 12.10.2017. Ve svém vyjádření tato odborná organizace považuje navrhované práce za realizovatelné za následujících podmínek:

1. *Příslušné restaurátorské práce budou prováděny odborným restaurátorem s platným povolením MK dle třídníku specializací restaurátorských prací, který je přílohou č. 1 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči.*
2. *Bude předložen k odsouhlasení vzorek nových zrcadel a způsob jejich adjustáže do vnějšího rámu, případně včetně podložení.*
3. *Chybějící zrcadla v lóžích budou specifikována a doplněna jakožto kopie stávajících zrcadel, tj. jednotlivé partie nebo celky budou odformovány a na základě toho vznikne odlévací model a bude včetně konstrukčního návrhu kopie předložen k odsouhlasení.*
4. *Bude specifikován a doplněn postup restaurování a modelačního doplňování rámu a navrženo řešení jak pro zpevnění (podložení) spojů, popř. i celé konstrukce rámu, tak i doplnění rubového podložení zrcadel, a navrženo a předloženo ke schválení i zavěšení zrcadel.*
5. *Povrchová úprava (zlacení) bude ověřena na originálech, kde je patrné zlacení na mat a částečný lesk, se zaleštěním např. oblého profilu obíhající lišty a středové puklice ve vrcholovém rokaji. Výsledný návrh včetně typu zlacení bude předložen ke schválení.*

6. *Zástupci NPÚ ÚOP PR bude umožněn výkon odborného památkového dohledu nad prováděním prací formou předem stanovených kontrolních dnů, kde budou v rámci tohoto dohledu NPÚ ÚOP PR předkládány vzorky všech zásadních etap restaurátorského zásahu k posouzení a konzultaci (především kopie a tvarové doplňky, konstrukční zpevnění, zavěšení, typ povrchové úpravy apod.) a konzultovány jednotlivé restaurátorské postupy. O kontrolních dnech, kde bude po bližším průzkumu upřesněn technologický postup nebo předkládány vzorky zejména výše uvedených úprav k posouzení, bude zástupce NPÚ ÚOP PR předem informován.*
7. *Po ukončení prací bude NPÚ ÚOP PR do 30 dnů předáno jedno vyhotovení závěrečné restaurátorské zprávy včetně fotodokumentace. Dokumentace by zároveň měla obsahovat stanovení dalšího ochranného režimu a údržby a musí obsahovat komplexní vyhodnocení prací, fotodokumentaci stavu díla před započítím restaurátorské práce, v průběhu jednotlivých etap a po ukončení práce, popis použitých technických a technologických postupů a materiálů, rozbor a vyhodnocení případných nových zjištění o díle.*

Účastníkovi řízení byla v souladu s § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Účastník řízení této možnosti nevyužil.

MHMP OPP, který žádost posoudil, se ztotožnil s písemným vyjádřením NPÚ ÚOP PR s tím, že provedení prací, uvedených v předloženém návrhu, je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné za podmínek, uvedených ve výrokové části závazného stanoviska. MHMP OPP neuvedl ve výrokové části rozhodnutí podmínku č. 1 písemného vyjádření, neboť vyplývá přímo ze zákona. Dále MHMP OPP neuvedl ve výroku rozhodnutí část podmínky č. 6, neboť představuje uložení povinnosti, kterou neřeší žádný předpis a zároveň ani nedává zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění, zmocnění takovouto povinností po žadateli vyžadovat. Ze zákona odborná organizace zabezpečuje podle § 32, odst. 2, písm. g) odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a nad jejich soustavným využíváním a záleží na ní samotné jakou formu si dohodne se žadatelem.

Obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (restaurování), mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle § 14a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, přičemž restaurováním se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu.

Nemovitost č.p. 75, k.ú. Vinohrady, Legerova 57, Praha 1 je nemovitá kulturní památka, zapsaná pod r.č. ÚSKP 40222/1-1314 a je v památkové rezervaci v hl. m. Praze, která je od roku 1993 prohlášena za památku světového kulturního dědictví UNESCO, a je chráněna dle citovaného zákona a nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze. Součástí této památky je i 57 zrcadel z lóží, které patří mezi uměleckořemeslné práce a podléhají režimu restaurování.

Předmětem památkové ochrany jsou na území Pražské památkové rezervace (PPR) kromě prohlášených kulturních památek rovněž stavby a jejich soubory, které nejsou nemovitými kulturními památkami, ale které vykazují dílčí památkové nebo urbanistické hodnoty dotýkající se vnitřní i vnější architektury. Soudobými vstupy do stávající historické zástavby rezervace nesmí být narušena objemová a prostorová skladba historických objektů a poškozeno prostředí PPR.

Podmínky pro stavební činnost v rezervaci stanovuje nařízení vlády č. 66/1971 ze dne 21.7.1971.

Předmětem památkové ochrany kulturních památek je objekt jako celek, zejména jeho historické vodorovné a svislé konstrukce (zdivo, klenby, trámové stropy, krov, včetně všech historických prvků a detailů), ale i veškeré autentické konstrukce a prvky nenosné a výplňové (schodiště včetně zábradlí, fasády, střešní krytina, okenní, dveřní a vratové výplně, podlahy, podhledy, vnější i vnitřní omítky, dlažby, obklady, včetně všech autentických historických prvků a detailů). Z tohoto důvodu je třeba chránit maximálním způsobem stávající umělecké a uměleckořemeslné prvky, které tvoří podstatu památky a mají nenahraditelnou památkovou a vypovídací hodnotu.

V tomto konkrétním případě v rozsahu podané žádosti je předmětem ochrany 57 kusů zrcadel.

Divadlo stojí na místě, kde od roku 1859 působil tzv. Novoměstské divadlo, postavené podle projektu Josefa Niklase z roku 1858. Po požáru vídeňského divadla zde byl roku 1882 provoz ukončen a německá většina v tehdejší zemské sněmu prosadila záměr postavit na místě ke zrušení určené budovy nové pevné divadlo pro potřeby německého divadelního života v Praze. Nakonec byl zřízen spolek Theaterverein, do jehož čela byl zvolen hrabě Oswald Thun-Hohenstein. V roce 1886 až 1887 proběhla výstavba, jejímiž autory je vídeňský architektonický ateliér Fellner a Helmer, ve spolupráci s architektem Hasenauerem. provedení stavby bylo roku 1886 zadáno Alfonsu Wertmüllerovi, na výzdobě dále spolupracovali O. Mentzel, T. Friedel, L. Strictius, E. Veith. Divadlo bylo otevřeno roku 1888.

Předmětem žádosti jsou součásti vybavy interiérů, které mají bohatou výzdobu neorokokového charakteru s četnými figurálními plastikami, dekorativně formovanými články a ornamentální štukaturou i kovovými prvky zdobného i utilitárního charakteru. Zde se jedná o 57 kusů zrcadel z lóží, zalamovaného neorokokového tvaru, s bohatým plastickým dekorem, která byla zlacena plátkovým kovem na mixtion a osazena hladkou zrcadlovinou. Je pravděpodobné, že se jedná o původní vybavení, jehož návrh pochází z architektonického studia Fellner a Helmer. Zrcadla jsou typového charakteru, vyrobená jako sériový odlitek do formy z pozlácovačské masy na bázi sádry, s vnitřní kovovou armaturou.

Průzkum se soustředil na vyhodnocení stavu rámců a jejich povrchové úpravy na 57 zrcadlech. Jedná se o nápodobu dřevořezby rokokového typu, kdy vnější zalamovaný širší profil je v horní části upraven do tvaru dvoudílného stylizovaného festonu s volutovitými

úvazky na horních rozích, na středu s motivem oválné puklice v rokaji; profilace je ve vnitřku rámu doplněná subtilními útvary typu mřížka dole a na bocích, v horní části pak 3 florealní festony. Dle laboratorních nábrusů byla původní vrstva provedena plátkovým zlacením (zlatem?) na mixtion, tj. na mat, na šelakové izolaci; zlacení pak bylo nejméně 3x opravováno plátkovým zlacením na mixtion – restaurátor však dovozuje na povrchu metal na mixtionu.

Rámy se sádrovou štukovou povrchovou modelací se obvykle prováděly na dřevěné podkladové liště, zde však nosná podložka chybí a uvnitř modelace jsou patrně zalaty kovové pruty. Sériový odlitek pak byl zřejmě barevně pojednán (v červených nebo oranžovožlutých tónech) jako aluze polimentu pod zlacením. Odlité rámy mohly být rychlým řešením pro náročnou výbavu divadla, materiál je však křehký a současná zrcadla (skla) jsou zřejmě nepůvodní a silnější, přesto přitlačné plechy úplně nepřiléhají – zřejmě zde chybí podkladová dřevěná deska, běžně užívaná na rubu zrcadel už od baroka. Vnitřní profilace rámu jsou v různé míře odlámané, zřejmě jediné zrcadlo je kompletně zachované, další chybějící již byla nahrazena moderními výrobky. Mechanicky je rám namáhán závěsem a vahou zrcadla i doteky návštěvníků, sádra je velmi křehká. Samotná zrcadla již lokálně slepou. Odlomená místa nebyla opravována, ale v minulosti jen retušována barevně, odlomené části patrně zmizely.

K podmínkám, jimiž MHMP OPP omezil provedení záměru žadatele:

Podmínka č. 1, 2, 3, 4: Podmínka posouzení vzorků před realizací je vedena nezbytností eliminovat nevhodné detaily, které mohou vést ke změnám celkového chráněného výrazu objektu. Dozorovací pravomoc MHMP OPP je zakotvena v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Daný postup je také v souladu s požadavkem § 9 odst. 4 písm. c) vyhlášky č. 66/1988, neboť před celkovým provedením prací umožní zjištění souladu této natolik specifické otázky s požadavky památkové péče, čímž se vyloučí, aby v případě pochybení dodavatele bylo třeba práce provést opětovně jako celek.

Podmínka č. 5: Povinné náležitosti závěrečné restaurátorské zprávy, jejíž vyhotovení stanovil MHMP OPP jako základní podmínku pro realizaci restaurování, jsou uvedeny v § 10 odst. 4 vyhlášky Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči.

Po provedeném správním řízení ve věci rozhodl příslušný správní orgán v souladu s platnou právní úpravou tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska. Podle § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, je toto závazné stanovisko samostatným správním rozhodnutím. V dané věci je dána výlučná rozhodovací pravomoc MHMP OPP, neboť o dané věci není příslušný rozhodovat stavební úřad.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podat podle ustanovení § 81 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, odvolání, ve kterém uvede, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, v čem se spatřuje namítaný rozpor s právními předpisy,

případně poukáže na jinou nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo, ve lhůtě 15 (patnácti) dnů ode dne oznámení rozhodnutí, a to k Ministerstvu kultury ČR, podáním u Magistrátu hlavního města Prahy, odboru památkové péče, na výše uvedenou adresu našeho úřadu. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné. Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

Lhůta pro podání odvolání počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu dnem následujícím po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst.1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v daném případě lhůta pro podání odvolání).

Včas podané a přípustné odvolání má odkladný účinek.

Mgr. Jiří Skalický

ředitel odboru

podepsáno elektronicky

otisk úředního razítka

Rozdělovník:

- I. Doručuje se prostřednictvím datové schránky
HOCHTIEF CZ a.s., ing. Jan Kodet, Plzeňská 16/3217, 150 00 Praha 5
- II. Na vědomí
NPÚ ÚOP PR